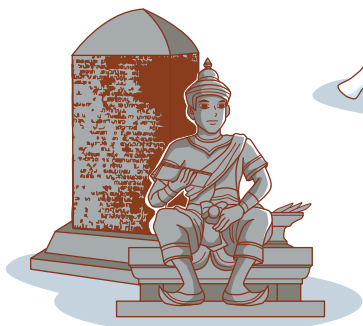

ชุด สืบสานมรดกภูมิปัญญา
ทางวัฒนธรรมไทย

เอกลักษณ์ไทย

ชุด สืบสานมรดกภูมิปัญญา
ทางวัฒนธรรมไทย

เอกลักษณ์ไทย

ชุด สืบสานมรดกภูมิปัญญา
ทางวัฒนธรรมไทย

เอกลักษณ์ไทย

บรรณาธิการอำนวยการ ผ่องเพ็ญ อาษาเทวัญ บรรณาธิการ รุ่งโรจน์ อาษาเทวัญ
ผู้ช่วยบรรณาธิการ รัตนา ภูมิพิทักษ์

ผู้เขียน กฤษกร เพชรนอก ออกแบบปก ศิรินทิพย์ ใจปทุม

คอมพิวเตอรืกราฟิก สุพัชรี ศรีเพชร พิสูจน์อักษร สิริพรรณ โพธิ์ศรีสุข

เลขมาตรฐานสากลประจำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ 978-616-596-158-5

จัดทำจำหน่ายโดย บริษัท สกายบุ๊กส์ จำกัด 28, 30, 32

ซอยรังสิต-ปทุมธานี 16 ซอย 7 ต.ประชาธิปัตย์ อ.ธัญบุรี จ.ปทุมธานี 12130

โทรศัพท์ 0-2958-1125, 0-2958-1127

e-mail : sales@skybook.co.th , saleskybook@gmail.com

www.facebook.com/skybook.co.th

www.skybook.co.th

© สงวนลิขสิทธิ์ตามพระราชบัญญัติลิขสิทธิ์ (ฉบับที่ 5) พ.ศ. 2565

ข้อมูลทางบรรณานุกรมของสำนักหอสมุดแห่งชาติ

กฤษกร เพชรนอก.

เอกลักษณ์ไทย.--ปทุมธานี : สกายบุ๊กส์, 2567.

324 หน้า.-- (สืบสานมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมไทย).

1. เอกลักษณ์ของชาติ 2. ไทย--ความเป็นอยู่และประเพณี.

I. ชื่อเรื่อง.

306.09593

ISBN 978-616-596-158-5

“เอกลักษณ์ไทย” คือสิ่งที่บ่งบอกถึงความเป็นไทยและศักดิ์ศรีของคนไทยได้อย่างชัดเจน ด้วยเหตุนี้ หนังสือ**เอกลักษณ์ไทย** จึงได้รวบรวมเนื้อหาเกี่ยวกับเอกลักษณ์สำคัญของชาติที่ควรค่าให้คนรุ่นหลังได้เรียนรู้และร่วมกันสืบสาน ได้แก่

ธงชาติไทย ธงที่มีความหมายถึงประเทศไทยและชาติไทย

เพลงชาติไทย เพลงประจำชาติ แสดงถึงความเป็นไทย ความรักชาติ และภาคภูมิใจในความเป็นชาติไทย

พระมหากษัตริย์ไทย สถาบันแห่งความจงรักภักดี และสัญลักษณ์สำคัญที่ยึดเหนี่ยวรวมใจของคนไทยทั้งชาติให้เป็นหนึ่งเดียว

ภาษาไทย มรดกทางวัฒนธรรมของชนชาติไทย

ศิลปะการแสดงของไทย ศิลปะที่สื่อให้เห็นถึงความเป็นไทย และมีเอกลักษณ์เป็นของตนเอง

การไหว้และการกราบของคนไทย ความเคารพที่งดงามอย่างไทย

“สวัสดี” คำทักทายของคนไทย มิตรไมตรีแห่งความเป็นไทย

ประเพณีที่เกี่ยวกับวิถีชีวิตของคนไทย คือแนวทางในการดำเนิน
ชีวิตของคนไทย

ดังนั้น คนไทยทุกคนจึงต้องร่วมมือประสานใจ อารงรักษาไว้ซึ่ง
“เอกลักษณ์ไทย เอกลักษณ์แห่งความเป็นไทย” ให้ดำรงคงอยู่กับชาติไทย
ตราบนานเท่านาน

กฤษฎกร เพชรนอก

ธงชาติไทย

ลักษณะของธงชาติไทย	๗
ความหมายของธงชาติไทย	๙
ประวัติความเป็นมาของธงชาติไทย	๑๐
การใช้ การชัก และการแสดงธงชาติ	๑๒
การชักธงชาติในโอกาสและวันพิธีสำคัญ	๓๐
การทำความเคารพธงชาติ	๓๗
การดูแลรักษาธงชาติ	๕๑
การกระทำที่เป็นการเหยียดหยามหรือ ไม่สมควรต่อธงชาติ	๕๒

เพลงชาติไทย

ประวัติของเพลงชาติไทย	๕๖
-----------------------	----

๖ เอกลักษณะไทย

พระมหากษัตริย์ไทย

๘๐

พระมหากษัตริย์แห่งกรุงสุโขทัย

๘๑

พระมหากษัตริย์แห่งกรุงศรีอยุธยา

๙๔

พระมหากษัตริย์แห่งกรุงธนบุรี

๑๓๔

พระมหากษัตริย์แห่งกรุงรัตนโกสินทร์

๑๓๙

ภาษาไทย

๑๕๔

อักษรไทย

๑๕๕

ศิลปะการแสดงของไทย

๑๙๖

ระบำ

๑๙๙

รำ

๒๐๒

ฟ้อน

๒๐๗

ละคร

๒๐๘

โขน

๒๑๔

การไหว้และการกราบของคนไทย

๒๒๔

การไหว้

๒๒๕

การกราบ

๒๓๕

สวัสดิ์ คำทักทายของคนไทย

๒๔๔

ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของคนไทย

๒๕๐

ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับการเกิด

๒๕๒

ประเพณีที่เกี่ยวข้องกับช่วงวัย

๒๘๔

บรรณานุกรม

๓๒๔

ธงชาติไทย

ธงชาติ เป็นสัญลักษณ์ที่ทุกประเทศทั่วโลกใช้เพื่อแสดงถึงประเทศและชาติใดชาติหนึ่งที่มีอารยธรรม เสถียรภาพ และอธิปไตย ดังนั้น ธงชาติไทย จึงเป็นธงที่มีความหมายถึงประเทศไทยและชาติไทย

ลักษณะของธงชาติไทย

ธงชาติไทย เรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า “ธงไตรรงค์” มีลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้า กว้าง ๖ ส่วน ยาว ๙ ส่วน โดยด้านกว้างจะแบ่งออกเป็น ๕ แถบตลอดความยาวของผืนธง ได้แก่

- ตรงกลางเป็นแถบสีน้ำเงินแก่ กว้าง ๒ ส่วน
- ต่อจากแถบสีน้ำเงินแก่ออกไปทั้งสองข้างเป็นแถบสีขาว กว้างข้างละ ๑ ส่วน
- ต่อจากแถบสีขาวออกไปทั้งสองข้างเป็นแถบสีแดง กว้างข้างละ ๑ ส่วน

ทั้งนี้ สาเหตุสำคัญที่เรียกธงชาติไทยว่าธงไตรรงค์ ก็เนื่องมาจากธงชาติไทยมีทั้งหมด ๓ สี ๕ แถบ นั่นคือ

๓ สี ได้แก่ สีแดง สีขาว สีน้ำเงิน

๕ แถบ ได้แก่ แดง ขาว น้ำเงิน ขาว แดง

ความหมายของธงชาติไทย

พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ทรง
นิยามความหมายของธงไตรรงค์ไว้ในบทพระราชนิพนธ์ “เครื่องหมาย
แห่งไตรรงค์” ความว่า

ขอรำพันบรรยาย	ความคิดเครื่องหมาย
แห่งสีทั้งสามงามถนัด	
ขาวคือบริสุทธิ์ศรีสวัสดิ์	หมายพระไตรรัตน์
และธรรมะคู่บารมีไทย	
แดงคือโลหิตเราชาวไทย	ที่ยอมสละได้
เพื่อรักษาชาติศาสนา	
น้ำเงินคือสีโสภณ	อันจอมประชา
ธ ปรารถนาของส่วนวงศ์	
จัดไว้แก่แผ่นดินไตรรงค์	จึงเป็นสีธง
ที่รักแห่งเราชาวไทย	
ทหารอวดตบไป	ยงยุทธวิชัย
วิชิตกึ่งบุเกียรติสยาม	

(หนังสือ ดุสิตสมบัติ ฉบับพิเศษ เล่มที่ ๑ พ.ศ. ๒๔๖๑ หน้า ๔๒)

โดยความหมายของธงไตรรงค์ที่พระองค์ทรงพระกรุณาไว้ในบทพระราชนิพนธ์ก็คือ

สีแดง หมายถึง เลือดที่ยอมสละให้แก่ชาติและศาสนา
สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์แห่งพระพุทธศาสนา และ
ธรรมะ

สีน้ำเงิน หมายถึง สีส่วนพระองค์ขององค์พระมหากษัตริย์

ต่อมาในรัชสมัยของพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ความหมายของธงไตรรงค์ได้เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมเล็กน้อย เพื่อให้กระชับและได้ใจความมากยิ่งขึ้น นั่นคือ

สีแดง หมายถึง ชาติ

สีขาว หมายถึง ศาสนา

สีน้ำเงิน หมายถึง พระมหากษัตริย์

ประวัติความเป็นมาของธงชาติไทย

สมัยกรุงศรีอยุธยา

จากหลักฐานต่างๆ ปรากฏว่า ตั้งแต่สมัยโบราณ ประเทศไทยยังไม่มีธงชาติแต่อย่างใด จนกระทั่งมีการติดต่อค้าขายกับประเทศทางตะวันตกในสมัยกรุงศรีอยุธยา ได้มีการนำเอาธงสีแดงเกลี้ยงมาติดเป็นเครื่องหมายเพื่อแสดงให้รู้ว่าเป็นเรือสินค้าของไทย ดังหลักฐานจากจดหมายเหตุของชาวต่างชาติที่กล่าวไว้ว่า

ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช มีเรือฝรั่งเศษแล่นเข้าสู่ปากแม่น้ำเจ้าพระยา เมื่อแล่นมาถึงบ่อนของไทย ไทยได้ชักธงชาติฮอลันดาขึ้นรับเรือฝรั่งเศษ เพราะไม่มีธงชาติเป็นของตนเอง แต่เรือฝรั่งเศษไม่ยอมยิงสลุตรับธงชาติฮอลันดาเนื่องจากเคยเป็นศัตรูกันมาก่อน และถือว่าไม่ใช่ธงชาติไทย ฝ่ายไทยจึงแก้ไขด้วยการนำธงแดงมาชักแทนธงชาติ เรือฝรั่งเศษจึงยอมยิงสลุตคำนับ

រាជធានីភ្នំពេញ ១៣

ดังนั้น “ธงแดง” จึงกลายมาเป็นธงชาติของไทยนับตั้งแต่นั้นเป็นต้นมา

วิมาดา

การยิงสลุต เป็นแบบอย่างของการทำศรัทธาเคารพต่อผู้ใหญ่หรือพระมุขของรัฐ ส่วนความหมายในทางทหารนั้น การยิงสลุต คือการยิงปืนใหญ่ด้วยสลุตสลุตหรือกระสุนซ้อมรบ ถือเป็นทางคำนับอย่างหนึ่ง ซึ่งเชื่อกันว่าป้อมหรือกองทหารจะปฏิบัติเพื่อเคารพต่อบุคคลหรือวัตถุที่ควรคำนับด้วยการยิงสลุต (จำนวนนัดในการยิงจะเป็นไปตามควรแก่เกียรติยศ)

มูลเหตุสำคัญที่ทำให้มีการยิงสลุต เริ่มมาจากในสมัยโบราณที่เรือสินค้าต้องเดินทางอยู่กลางทะเลเป็นเวลานานและเป็นระยะทางไกลๆ จำเป็นจะต้องมีปืนใหญ่ไว้คอยคุ้มครองสินค้าของตน และเพื่อเตรียมการป้องกันไว้ให้พร้อม สามารถยิงปืนใหญ่ได้ทันเวลาที่ จึงมีการขุดกระสุนดินดำเอาไว้ก่อน เพราะการขุดขุดกระสุนปืนใหญ่ในสมัยก่อนนั้นยุ่งยากและต้องใช้เวลามาก และเมื่อ

เรือเดินทางไปถึงท่าเรือที่เป็นพันธมิตรกัน จะต้องยิงกระสุนปืนใหญ่ ที่บรรจุไว้ให้หมดเสียก่อน เพื่อแสดงให้รู้ว่ามาอย่างมีมิตร ไม่ใช่ศัตรู

การกระทำดังกล่าวได้กลายมาเป็นประเพณีการยิงสลุต เพื่อแสดงความเคารพกันในเวลาต่อมา ซึ่งถือว่าเป็นการแสดงความเคารพอย่างสูง โดยเรือผู้มาเยือนที่จะเข้าจอดเทียบท่าต้องยิงสลุต เคารพเจ้าของท่าก่อน ขากลับเจ้าของท่าก็จะยิงตอบด้วยจำนวน กระสุนที่มากกว่า ๓ เท่า เช่น เรือผู้มาเยือนยิง ๑ นัด เจ้าของท่า จะยิงตอบ ๓ นัด

ทั้งนี้ โดยทั่วไปแล้ว การที่เรือรบจะเดินทางไปยังเยี่ยม ท่าเรือของประเทศใดประเทศหนึ่ง จะต้องมีการยิงสลุตคำนับ ประเทศเจ้าของท่า และคำนับเรือรบของต่างชาติที่จอดอยู่ในบริเวณ ท่าเรือนั้นตามธรรมเนียมสากล ซึ่งเรือรบใดที่ยังสลุตคำนับไปแล้ว จะต้องได้รับการยิงสลุตตอบจากประเทศเจ้าของท่า หรือเรือรบของ ต่างชาติที่ได้รับการคำนับนั้นด้วย แต่ถ้าหากฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยังไม่ พุธอม จะไม่มีการยิงสลุตคำนับก็ได้ ดังนั้น เมื่อเรือรบจะไปจอดท่า ของ ต่างประเทศ จึงต้องมีการเจรจาตกลงกันให้เรียบร้อยเสียก่อน การยิงสลุตคำนับจึงจะเกิดขึ้น

สมัยกรุงธนบุรี

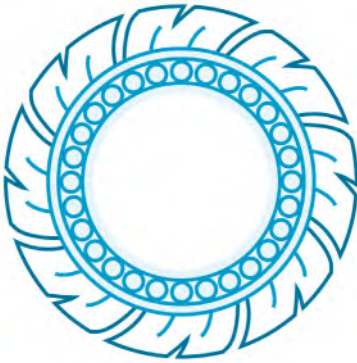
ประเทศไทยยังคงใช้ “ธงแดง” ชักขึ้นเป็นเครื่องหมาย
ประจำเรือสินค้าของไทยที่ทำการค้าขายกับต่างประเทศอยู่เช่นเดิม
ซึ่งธงแดงนี้จะใช้ชักขึ้นประจำทั้งเรือหลวงและเรือราษฎร

ธงแดงในสมัยกรุงธนบุรี

สมัยกรุงรัตนโกสินทร์

รัชกาลที่ ๑ พระบาท-
สมเด็จพะพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก-
มหาราช ทรงมีพระราชดำริว่า
เรือหลวงกับเรือราษฎรควร
มีเครื่องหมายสำคัญที่แสดงให้
เห็นถึงความต่างกัน ดังนั้น
พระองค์จึงทรงมีพระบรมราช-
โองการให้ทำรูปจักรสีขาว ซึ่ง
เป็นเครื่องหมายแห่งราชวงศ์
ติดไว้ที่กลางธงแดงเพื่อเป็น
เครื่องหมายเฉพาะของเรือหลวง
ส่วนเรือราษฎรทั่วไปยังคงใช้
ธงแดงเป็นเครื่องหมายประจำ
เรือ

รัชกาลที่ ๒ ในช่วง

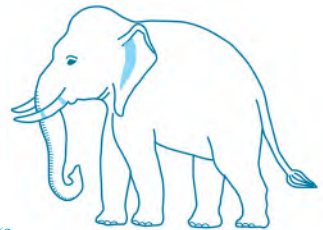
ระหว่างปี พ.ศ. ๒๓๖๐ - ๒๓๖๖
พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศ-
หล้านภาลัย โปรดเกล้าฯ ให้ส่ง
เรือกำปั่นหลวงไปทำการติดต่อ
ค้าขายระหว่างกรุงเทพฯ-สิงคโปร์-
มาเก๊า ซึ่งเป็นสถานี่ค้าขายของ
อังกฤษ โดยโปรดเกล้าฯ ให้ใช้
ธงแดงเป็นเครื่องหมายประจำเรือ
แต่ปรากฏว่าธงแดงของไทยไป
เหมือนกับธงเรือสินค้าของ
ประเทศมลายู ดังนั้นเจ้าเมือง
สิงคโปร์จึงขอร้องให้เรือสินค้า
ไทยเปลี่ยนธงประจำเรือเป็นสีอื่น
ที่ต่างกันออกไป

และในช่วงระยะเวลาตัวเอง พระบาทสมเด็จพระพุทธเลิศหล้านภาลัย ทรงมีช้างเผือกคู่พระบารมีมาสู่พระองค์ถึง ๓ ช้าง จึงทรงมีพระบรมราชโองการ โปรดเกล้าฯ ให้ทำรูปช้างเผือกไว้กลาง วงจักรของธงเรือหลวงนั้นด้วย ประเทศไทยจึงได้ใช้ธงแบบใหม่นับแต่นั้นเป็นต้นมา

รัชกาลที่ ๓ ประเทศไทยยังคงใช้ธงแดงที่มีช้างเผือก อยู่กลางวงจักร

รัชกาลที่ ๔ ในปี พ.ศ. ๒๓๙๘ พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงทำสนธิสัญญาเปิดการค้าขายแบบเสรีกับ ประเทศตะวันตก ทำให้มีเรือสินค้าของประเทศต่างๆ เข้ามาติดต่อค้าขายกับประเทศไทยเป็นจำนวนมาก พระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว จึงทรงมีพระราชดำริว่า

ธงสีแดงที่เรือสินค้าไทยใช้อยู่ในไม่เป็นการสมควร ทำให้ประเทศอื่น ยากแก่การสังเกตเห็น ควรจะ ใช้ธงอย่างเรือหลวงเป็นธงชาติ แต่โปรดเกล้าฯ ให้เอารูปจักรออกเสีย เพราะเป็น เครื่องหมายเฉพาะขององค์พระมหากษัตริย์ ให้คงไว้แต่เพียงรูปช้างเผือกกลางธงแดง เท่านั้น ซึ่งธงในแบบนี้สามารถใช้ได้ทั้งเรือหลวงและเรือราษฎร

รัชกาลที่ ๕ ในระหว่างรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว มีการตราพระราชบัญญัติว่าด้วยแบบอย่างธงอยู่หลายฉบับ ประกอบด้วย

พระราชบัญญัติว่าด้วยแบบอย่างธงสยาม ลงวันที่ ๒๕ มีนาคม รัตนโกสินทรศก ๑๑๐ เป็นวันที่ ๘๕๓๖ ในรัชกาลปัจจุบันนี้ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับลักษณะของธงชาติ ดังต่อไปนี้

“ธงชาติสยาม เป็นรูปช้างเผือกเปล้าพื้นแดง ใช้ในเรือกำปั่นและเรือทั้งหลายของพ่อค้า เรือกำปั่นและเรือต่างๆ ของชนชาวสยาม”

พระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทรศก ๑๑๖ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๔ แผ่นที่ ๒ วันที่ ๑๑ เมษายน รัตนโกสินทรศก ๑๑๖ หน้า ๓๓ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับลักษณะของธงชาติ ดังต่อไปนี้

“ธงชาติ พื้นสีแดง กลางเป็นรูปช้างเผือกหน้าเข้าข้างเสา สำหรับใช้ชักในเรือทั้งหลายของพ่อค้าและประชาชนทั่วไปที่เป็นชนชาวสยาม”

พระราชบัญญัติธง รัตนโกสินทรศก ๑๑๘ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๑๖ แผ่นที่ ๓๙ วันที่ ๒๔ ธันวาคม รัตนโกสินทรศก

๑๑๘ หน้า ๕๔๕ มีสาระสำคัญเกี่ยวกับลักษณะของธงชาติ ดังต่อไปนี้

“ธงชาติ พื้นสีแดง กลางเป็นรูปช้างเผือกหันหน้าเข้าหาเสา
สำหรับใช้ชักในเรือทั้งหลายของพ่อค้าและประชาชนทั่วไปที่เป็นชน
ชาวสยาม”

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติธงทุกฉบับที่ตราขึ้นในสมัยรัชกาลที่ ๕
ได้ระบุลักษณะของธงชาติไว้ตรงกันว่า เป็นธงพื้นสีแดง กลางเป็นรูป
ช้างเผือกเปล้า (ไม่ทรงเครื่อง) หันหน้าเข้าหาเสา

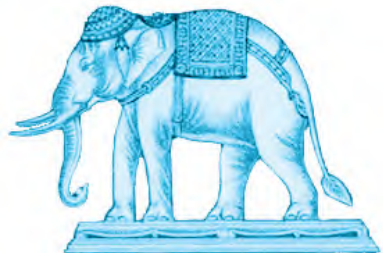
รัชกาลที่ ๖ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดเกล้าฯ ให้ออก**ประกาศเพิ่มเติมและแก้ไขพระราชบัญญัติธง** **รัตนโกสินทรศก ๑๒๙** เมื่อวันที่ **๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๔๕๙** **ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๓ หน้า ๒๓๙** เพื่อแก้ไขลักษณะของธงชาติในพระราชบัญญัติธง **รัตนโกสินทรศก ๑๒๙** **ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๒๗ หน้า ๑๘๔** วันที่ **๑๒ มีนาคม ๑๒๙** ความว่า

“ธงชาติ พื้นสีแดง กลางเป็นรูปช้างเผือกหน้าเข้าข้างเส้า สำหรับใช้ชักในเรือทั้งหลายของพ่อค้า และของสาธารณะชนที่เป็นชาวสยาม”

โดยลักษณะของธงชาติที่มีการเพิ่มเติมและแก้ไขคือ

“ให้แกธงชาติเป็นพื้นสีแดง กลางเป็นรูปช้างเผือกทรงเครื่องยืนแท่น หน้าหันเข้าข้างเส้าสำหรับเป็นธงราชการ”

(ประกาศเพิ่มเติมและแก้ไขพระราชบัญญัติธงฉบับนี้ เริ่มบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ **๑ มกราคม พ.ศ. ๒๔๕๙**)

ในปี พ.ศ. ๒๔๖๐ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงนำประเทศไทยเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ ๑ กับฝ่ายสัมพันธมิตร โดยทรงมีพระราชดำริว่า

“การที่กรุงสยามได้ประกาศสงครามต่อชาติเยอรมัน ออสเตรีย ฮังการี เข้าเป็นฝ่ายสัมพันธมิตรร่วมศึกกับมหาประเทศใน ยุโรป อเมริกา และเอเชีย นับเป็นความเจริญก้าวหน้าขั้นสำคัญของประเทศแล้ว สมควรมีเครื่องเตือนให้ระลึกถึงวาระนี้ไว้ใน ภายหน้า โดยสิ่งนั้นควรได้แก่ “ธงชาติ” แต่ลักษณะของธงชาติ ตามพระราชบัญญัติแก้ไขพระราชบัญญัติธง พ.ศ. ๒๔๕๔ ยังไม่เป็นที่สง่างามสำหรับประเทศ สมควรจะเพิ่มสีน้ำเงินแก่เข้าไปอีกสีหนึ่ง ให้เป็นสามสีตามลักษณะธงชาติของประเทศที่เป็นสัมพันธมิตรกับ กรุงสยามได้ใช้อยู่โดยมาก เพื่อเป็นเครื่องหมายให้ปรากฏว่าประเทศ สยามได้เข้าร่วมเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันกับประเทศที่เป็นสัมพันธมิตร และอีกประการหนึ่ง สีน้ำเงินนี้เป็นสีริ้วแก่พระชนมวาร นับเป็นสี เครื่องหมายประจำพระองค์ด้วย จึงเป็นสีที่สมควรจะนำมาประกอบ ไว้ในธงชาติ”

ดังนั้น พระองค์จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตรา
พระราชบัญญัติแก้ไข พระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๔๖๐ วันที่
๓๐ กันยายน ๒๔๖๐ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๓๔ เพื่อแก้ไขให้ธงชาติ
ไทยมีลักษณะดังต่อไปนี้

“ธงชาติสยาม รูปสี่เหลี่ยมรี มีขนาดกว้าง ๒ ส่วน ยาว
๓ ส่วน มีแถบสีน้ำเงินแก่ กว้าง ๑ ส่วน ซึ่งแบ่ง ๓ ของขนาดกว้าง
ของธงอยู่กลาง มีแถบขาวกว้าง ๑ ส่วน ซึ่งแบ่ง ๖ ของขนาดกว้าง
แห่งธงข้างละแถบ แล้วมีแถบสีแดงกว้างเท่าแถบขาวประกอบขึ้นนอก
อีกข้างละแถบ ธงสำหรับชาติสยามอย่างนี้ให้เรียกว่า ธงไตรรงค์
สำหรับใช้ชักในเรือพ่อค้าทั้งหลาย และในที่ต่างๆ ของสาธารณชนที่เป็น
ชนชาวสยาม

ส่วนธงขึ้นสีแดง กลางมีรูปช้างพลอย ซึ่งใช้เป็นธงชาติ
สำหรับชนชาวสยามมาแต่ก่อนนั้น ให้ยกเลิก”

รัชกาลที่ ๗ ในปี พ.ศ. ๒๔๗๐ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้า-
เจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชดำริว่า ธงชาติไทยนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลง
มาแล้วหลายครั้ง จึงควรหาข้อกำหนดเกี่ยวกับธงชาติให้เป็นการถาวร
จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้มีพระราชบัญญัติพระราชทานไปยัง
องคมนตรี เพื่อให้เสนอความเห็นของคนส่วนใหญ่ว่า **จะยังคงใช้ธง**

ไตรรงค์ดังที่ใช้อยู่เป็นธงชาติต่อไป หรือจะกลับไปใช้ธงช้างแทน หรือจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงลักษณะของธงชาติ รวมทั้งวิธีใช้ธงไตรรงค์อย่างไร

ปรากฏว่าความคิดเห็นขององคมนตรีนั้นแตกต่างกันออกไป จึงไม่ได้มีการกราบบังคมทูลถึงข้อชี้ขาด ดังนั้น พระองค์จึงทรงมีพระราชวินิจฉัย เมื่อวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ พระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้คงใช้ธงไตรรงค์เป็นธงชาติไทยต่อไป

รัชกาลที่ ๘ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล ได้มีการตราพระราชบัญญัติธงเป็นฉบับแรกในรัชกาล คือ **พระราชบัญญัติธง พุทธศักราช ๒๔๗๙ วันที่ ๖ ธันวาคม ๒๔๗๙ ราชกิจจานุเบกษา เล่ม ๕๓** ว่าด้วยลักษณะของธงชาตินั้นคือ

“ธงชาติ รูปสี่เหลี่ยม มียาวกว้าง ๖ ส่วน ยาว ๙ ส่วน ด้านกว้าง ๒ ใน ๖ ส่วน ตรงกลางเป็นสีขาว ต่อจากแถบสีขาวออกไปทั้งสองข้าง ข้างละ ๑ ใน ๖ ส่วนเป็นแถบสีขาว ต่อสีขาวออกไปทั้ง ๒ ข้าง เป็นแถบสีแดง ธงชาตินี้เรียกว่า “ธงไตรรงค์”

ทั้งนี้ พระราชบัญญัติธงต่างๆ ที่มีในสมัยต่อมา ไม่มีฉบับใดมีข้อความเปลี่ยนแปลงลักษณะของธงชาติอีก ดังนั้น “ธงไตรรงค์” จึงถือเป็นธงชาติไทยสืบต่อมาจนปัจจุบัน

การใช้ การชัก และการแสดงธงชาติ

การใช้ การชัก และการแสดงธงชาติไทย มีรายละเอียดที่สำคัญดังต่อไปนี้

“การใช้ธง” หมายถึง การนำธงที่อยู่ในสภาพพร้อมแล้วไปทำให้ปรากฏ โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดประโยชน์หรือใช้ในโอกาสใดโอกาสหนึ่ง

“การชักธง” หมายถึง การเชิญธงขึ้นสู่ยอดเสา หรือการเชิญธงลงจากยอดเสา

“การแสดงธง” หมายถึง การที่บุคคลหรือคณะบุคคล ได้ทำหรือสร้างให้ปรากฏเป็นรูปร่าง ไม่ว่าจะเป็นวัตถุรูป ภาพ หรือ สสารที่มีลักษณะเป็นสีที่มีความหมายถึงธงชาติไทย หรือแถบสีของ ธงชาติไทย

เนื่องจาก **“ธงชาติ”** เป็นธงที่แสดงความหมายถึงประเทศ ไทยหรือชาติไทย การปฏิบัติต่อธงชาติจึงต้องแสดงออกด้วยความ เคารพ ไม่ดูถูกเหยียดหยาม หรือทำให้เกิดความเสื่อมเสียซึ่งเกียรติภูมิ ของประเทศไทยหรือชาติไทย

ดังนั้น ธงชาติที่จะนำมาใช้ ชัก หรือแสดง ต้องมีสภาพดี เรียบร้อย ไม่ขาดวิน และสีไม่ซีดจนเกินควร ส่วนเสาธงจะมีขนาด สูง ต่ำ ใหญ่ หรือเล็กเท่าไร ควรจะอยู่ ณ ที่ใด และควรจะใช้พื้นธงขนาดเท่าใด นั้น ให้เป็นไปตามความเหมาะสมและ ส่งงามต่อสถานที่นั้นๆ

